

Noorderhof Amsterdam

Krier Kohl Architekten

M.J. Granpré Molièreplein met rechts de OLV van Lourdes kerk
M.J. Granpré Molièreplein with, right, Our Lady of Lourdes Church

The Urban Enclave

De stadsenclave

DASH

Noorderhof:

Amsterdam, Nederland/
the Netherlands
Stedenbouwkundige /
Urban designer: Rob Krier (Krier
Kohl Architekten)

Architect:

**Rob Krier (Krier Kohl Architekten),
Atlante Architecten, Demblin &
Cerneq, Joris Deur, Kees Peterse,
Mark Tuerlings**

Oprichtgever / Client:

Woningbouwvereniging Het Oosten
Ontwerp / Design: 1995

Oplevering / Completion: 1999

*Aantal woningen / Number of
dwellings:* 270

Plangebied / Plan area: 40.000 m²/
40,000 m²

Overige functies / Other functions:
kerk/church, kinderopvang/child
care facilities

Bronnen / Sources:

S. Meier en/and A. Reijndorp,
*Themawijk, wonen op een verzonden
plek* (Bussum: Uitgeverij Thoth,
2010)

R. Krier, *Town Spaces* (Basel:
Birkhäuser Verlag, 2003), 202-217

Aan de noordelijke punt van de Sloterplas in Amsterdam ligt de wijk Noorderhof, gebouwd naar ontwerp van Krier Kohl Architekten. Het project staat in een zone die oorspronkelijk voor scholen bedoeld was, te midden van de open verkavelingen die zo kenmerkend zijn voor de Westelijke Tuinsteden en het Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) van Cornelis van Eesteren. Noorderhof is opgebouwd uit vier gesloten bouwblokken, gegroepeerd rond de OLV van Lourdes kerk van Marinus Granpré Molière (1955-1957), en uit twee kleinere blokken ten zuiden van die kerk. Daar stond al een half rond woongebouw, dat nu de zuidelijke beëindiging van de wijk vormt.

Het kerkgebouw is de spil van de ruimtelijke opzet van de wijk. Aan de voorkant is een asymmetrisch, trechtervormig plein ontworpen. De bebouwing rond dit plein is twee verdiepingen hoog, met accenten van drie lagen bij de hoeken. De gevels zijn, anders dan in de rest van het plan, uniform uitgevoerd, met dubbelhoge puien tussen bakstenen penanten. Zo ontstaat een ritmische herhaling, die in de verte aan een colonnade doet denken. Sommige van de pleinvoningen hebben kleine voortuinen. De trechtervorm van het plein levert twee afgeschuinde, onregelmatig gevormde bouwblokken op. Het grootste heeft een openbaar binnengebied; het andere heeft (evenals de overige bouwblokken) geen publiek toegankelijk binnenterrein. Buiten de blokken vormt het stratenstelsel samen met het kerkplein, een plantsoen en een parkje een doorlopend, openbaar gebied.

Het binnengebied van de Noorderhof lijkt een verzameling informele oplossingen. Monumentaliteit is nadrukkelijk vermeden. Daarvan getuigt de manier waarop is omgegaan met het symmetrische gebouw aan de zuidrand van de wijk. Dit bestaande gebouw introduceert een stevige (symmetrie)as, die door Krier met twee blokjes in eerste instantie wordt benadrukt, maar die vervolgens doodloopt op de wijkende gevel van een bouwblok. De as wordt ter plaatse van het bouwblok loodrecht gekruist door een plantsoen. Dat plantsoen is weliswaar symmetrisch, maar is te klein om dominant te kunnen zijn. Op het breedste punt staat op de as een elektriciteitshuisje met kantelen, alsof ook Krier zelf het monumentale wil relativiseren.

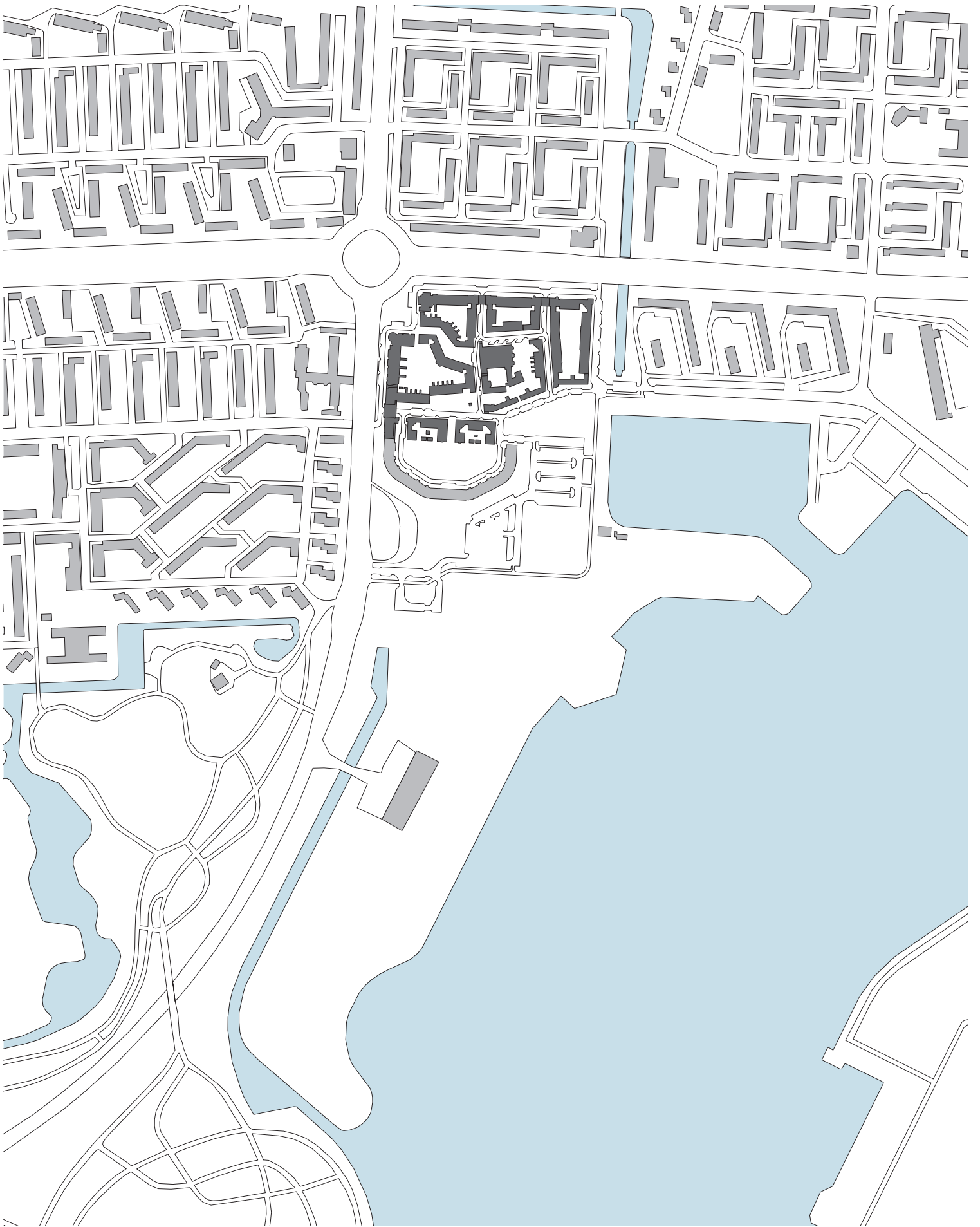
Ook de straatgevels zijn informeel van karakter. Verschillende architecten, onder wie Krier zelf, hebben op basis van een aantal randvoorwaarden gevels ontworpen. Deze gevels, die verschillen in materiaalbehandeling, openinggrootte en beëindiging, zijn schijnbaar willekeurig afgewisseld. Hoewel eveneens opgebouwd uit afwisselende gevels met hoekaccenten, zijn de noorden- en de westrand van de wijk minder informeel. Teneinde een front te kunnen vormen naar de drukke Burgemeester Roëllstraat en Sloterveerlaan is de bebouwing hier vier tot zes lagen hoog. Bovendien zijn de openingen tussen de blokken opgevuld met poortwoningen. Zo ontstaan lange doorlopende gevels met grote poorten naar de erachter gelegen wijk. Noorderhof, door Krier in zijn boek *Town Spaces* consequent 'dorp' genoemd, krijgt hier duidelijk een stedelijk karakter. (pvdp)

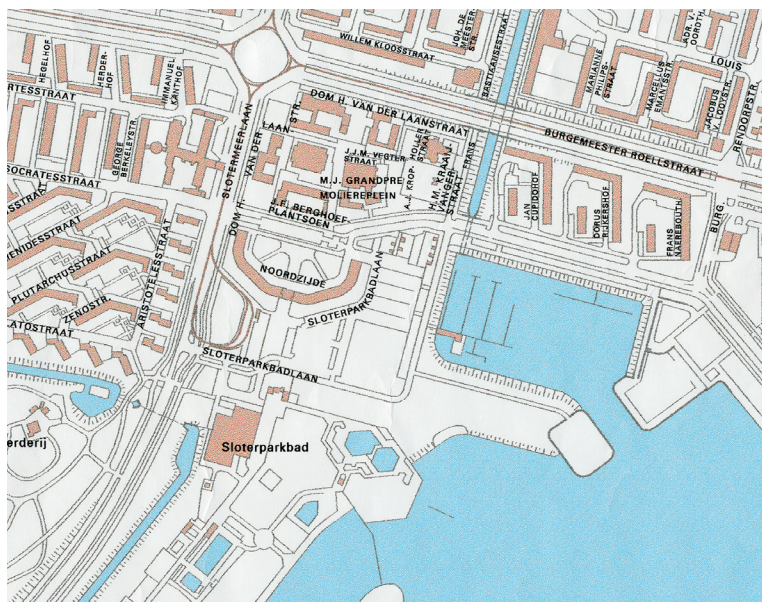
At the northern point of Sloterplas, a lake in Amsterdam, lies Noorderhof, a project built to a design by Krier Kohl Architekten. Noorderhof is situated in a zone originally intended for schools, surrounded by the open parcellation so characteristic of the suburb known as the Westelijke Tuinsteden and Cornelis van Eesteren's Algemeen Uitbreidingsplan (AUP, General Expansion Plan). The project comprises four closed building blocks, grouped around the OLV van Lourdes Church by Marinus Granpré Molière (1955-1957), and two smaller blocks to the south of the church, where an existing semi-circular residential building now forms the southern limit of the neighbourhood.

The church building forms the pivot for Noorderhof's spatial layout. To the front is an asymmetrical, funnel-shaped open space. The buildings around this square are two storeys high, with three-layer accents at their corners. The façades are uniform in execution, unlike in the rest of the plan, with two-storey-high window sections between brick piers, creating a rhythmic repetition that resembles a colonnade from a distance. Some of the dwellings around the square have small front gardens. The square's funnel shape produces two slanting, irregularly formed building blocks. The largest has a public inner area, the other (like the rest of the building blocks) an inner space not open to the public. A continuous, public zone is formed around the various blocks by the system of streets, the church square, a public garden and a small park.

The area inside the Noorderhof appears to comprise a collection of informal solutions. Any form of monumentality has been expressly avoided. This is evident in the treatment of the symmetrical building at the southern edge of the neighbourhood. This existing building introduces a strong (symmetrical) axis, which is emphasized by Krier in the first instance with two small blocks, but which then comes to a dead end at the divergent façade of another block. Here it is perpendicularly crossed by a public garden that is itself symmetrical although too small to be dominant. Situated at the widest point on the axis is an electricity substation with castellation, suggesting that Krier's intention was to put monumentality into perspective.

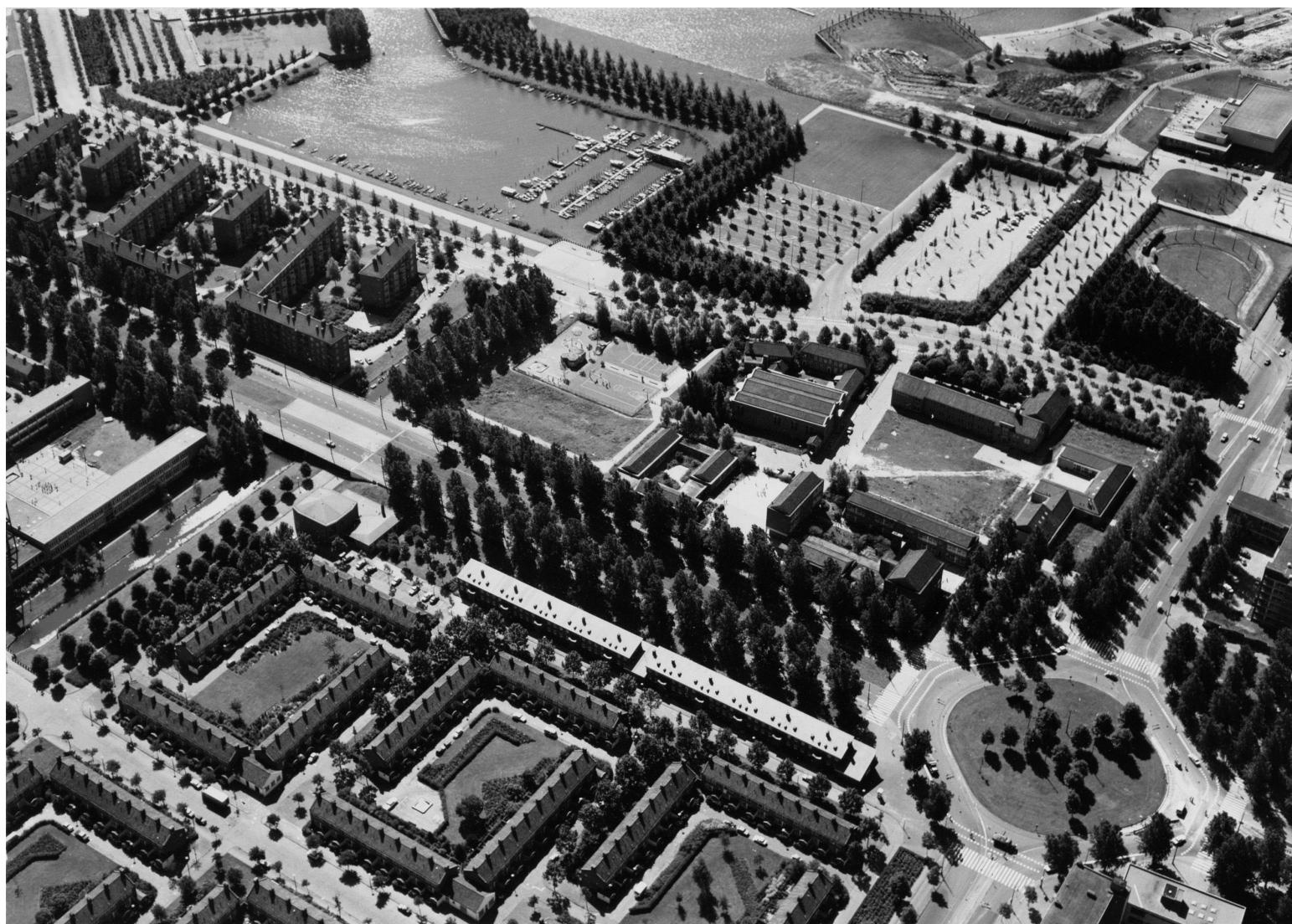
The street façades are also informal in character. Diverse architects, including Krier himself, designed these façades, which vary in material treatment, opening size and termination, within a number of specific parameters. Deployment of the various façade types is apparently random. The northern and western edges of the neighbourhood are less informal, although also comprised of varying facades and corner accents. Here, the buildings are four to six layers high and form a frontage on the busy Burgemeester Roëllstraat and Sloterveerlaan. The openings between the blocks are filled with gate dwellings, creating continuous facades with large entrances giving access to the neighbourhood. This façade clearly gives Noorderhof, which Krier consistently calls a 'village' in his book *Town Spaces*, an urban character. (pvdp)

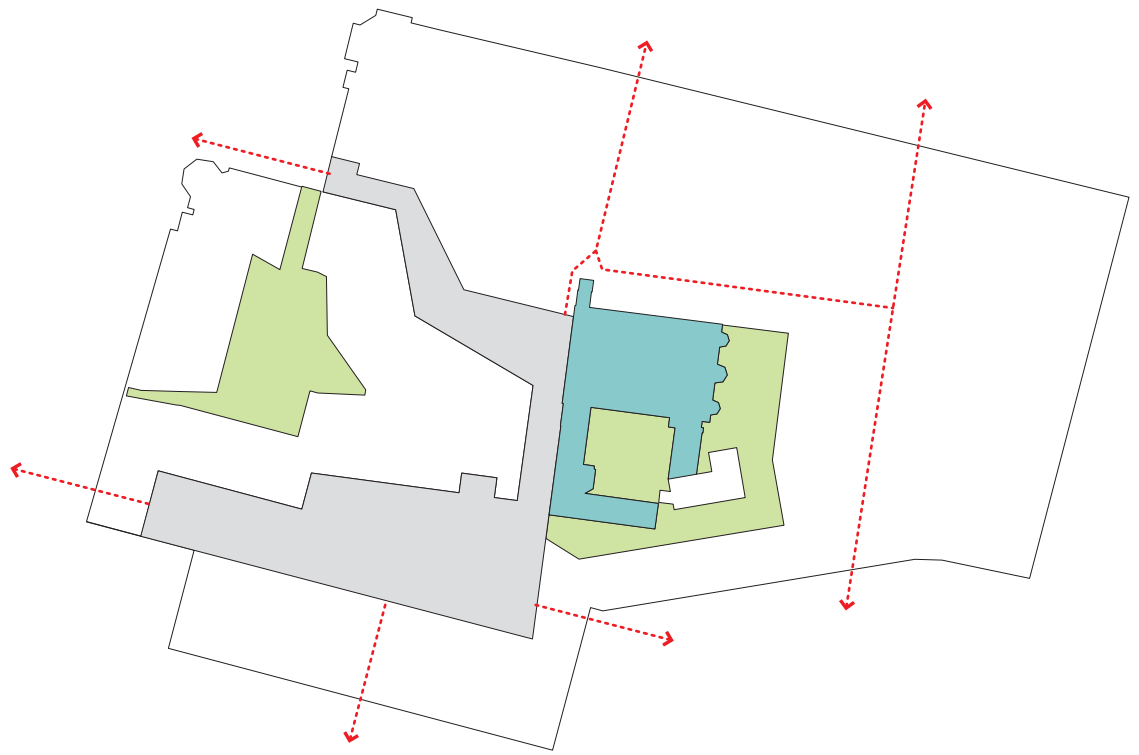

Fragment van de kaart van
Amsterdam, 1995
Section from map of Amsterdam,
1995

Luchtfoto, 1995; de OLV van
Lourdes kerk in de oude situatie
Aerial photo, 1995; Our Lady of
Lourdes Church in original situation

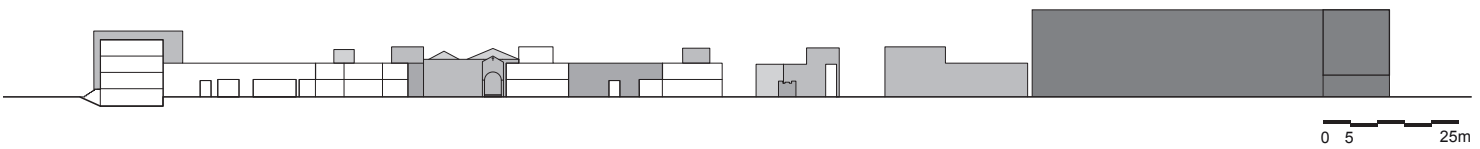
- hoven/pleinen**
courts/squares
- beeldbepalende ruimtes**
primary spaces
- beeldbepalende bebouwing**
landmarks
- straten/verbindingen**
streets/connections

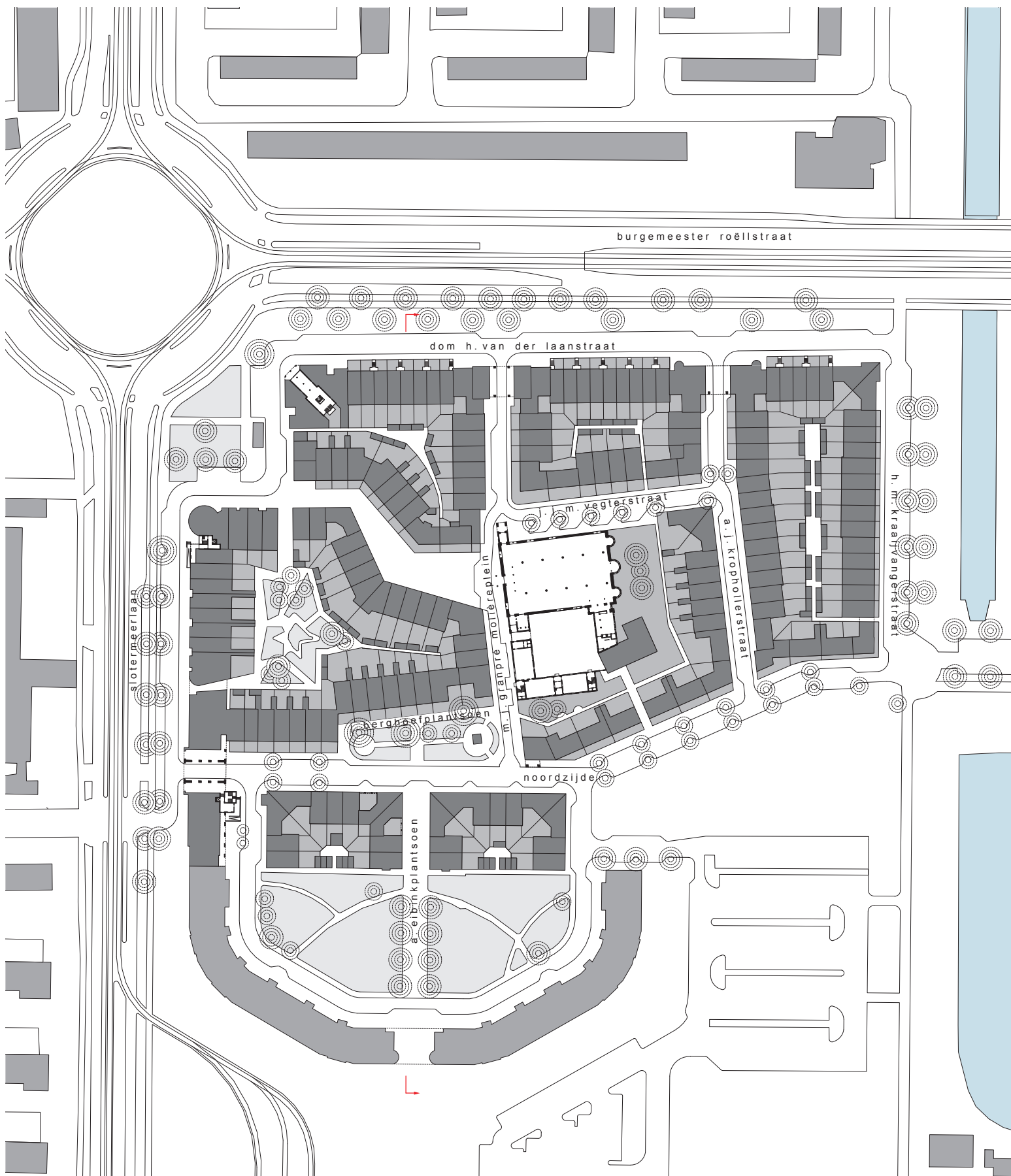

Typende opzet eengezinswoning in twee bouwlagen
Typical layout of single-family dwelling with two floors

J. Berghoefplantsoen

H.M. Kraaijvangerstraat richting Sloterplas
H.M. Kraaijvangerstraat in the direction of Sloterplas

M.J. Granpré Molièreplein

M.J. Granpré Molièreplein met de OLV van Lourdes kerk
M.J. Granpré Molièreplein with Our Lady of Lourdes Church

J. Berghoefplantsoen richting poortgebouw aan de Sloterlaan
J. Berghoefplantsoen in the direction of the entrance building on Sloterlaan

A.J. Krophollerstraat

Bebouwing aan de Slotermeerlaan
Buildings on Slotermeerlaan

